

Perek Shira: The Power of Song - Ma'ayanos (The Wellsprings)

Rabbi Shmuel Silber

1. פרק שירה - פרק ראשון

מְעִינֹת אֹמְרִים. וְשָׂרִים כְּחַלְלִים כָּל מְעִינֵי בָךְ: (תהילים פז ז)

The Wellsprings are saying: And singers as well as flute players, all my innards are concerned (study) with you.

2. מדרש תהלים (בובר) מזמור פז ד"ה [ז] [פז], ו

ושירים כחוללים. אמר ר' יהודה בר סימון בשם ר' מאיר כשם שהבאר נובע מים חדשים בכל שעה, כך ישראל אומרים שירה חדשה בכל שעה, הדא הוא דכתיב ושרים כחוללים כל מעיני בך ...

3. בראשית פרק לב

(כה) וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֶּאֱבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר: (כו) וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף-יָרְכוֹ וַיִּתְקַע כַּף-יָרְכוֹ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמּוֹ: (כז) וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחֲךָ כִּי אִם-בְּרַכְתָּנִי:

25. And Jacob was left alone, and a man wrestled with him until the break of dawn. 26. When he saw that he could not prevail against him, he touched the socket of his hip, and the socket of Jacob's hip became dislocated as he wrestled with him. 27. And he (the angel) said, "Let me go, for dawn is breaking," but he (Jacob) said, "I will not let you go unless you have blessed me."

4. תלמוד בבלי מסכת חולין דף צא עמוד ב

ויאמר שלחני כי עלה השחר, אמר לו: גנב אתה, או קוביוסטוס אתה, שמתירא מן השחר? אמר לו: מלאך אני, ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו

5. עבודת ישראל (פ' וישלח)

א. ... למה רק עכשיו הגיע זמנו של שרו של עשיו לומר שירה, אחרי שעבר יותר מאלפיים שנה מבריאת העולם ... אלא דאיתא בזוה"ק הק' משל לבן המלך שאביו המלך רצה לבחון אותו אם הוא נאמן למלכותו, ושלח בסתר א' ממשרתיו שיפתנו לעשות עבירה, ואם בן המלך אינו משתכנע, ולא אובה לשמוע בקולו, אז ישמח המשרת שעמד במשימתו, וזהו שירותו למלך.

ב. כמו כן כאן שהתאבק יעקב עם המלאך, שזה הי' מאבק ברוחניות בכל עניני ספיקות וחקירות, ויוכל לו, שניצח את המלאך, ועד עכשיו לא הי' אדם שכבש אותו לגמרי, ובזה הצליח שרו של עשיו לעשות את אשר הוטל עליו, ש"לא" ישמעו בקולו, ולכן דייקא אז הגיע זמנו לומר שירה, וכלשונו: אחרי שראה בריה הנבחרת - יעקב איש תם כי לא יוכל לו, אמר שלחני כי עלה השחר, והגיע זמנו לומר שירה שלכך נבראתי, וברוך ה' שפעלתי פעולתי, לכן אני חפץ לומר שירה.

ג. בס' ילקוט דברי אסף (ערך יצ"ט - יצה"ר) ביאר לפי זה מה שאמרו חז"ל (ברכות נ"ד ע"א) בכל לבבך בשני יצרך ביצר הטוב וביצר הרע, וק' מה הפירוש לאהוב את הש"י ביצה"ר, אלא שידע האדם שגם הנסיונות, היצר הרע, הכל רק לסייע לעבודת המלך, שאדרבה רוצה הוא היצר הרע שיתגברו עליו, ושלא יאבה האדם לשמוע בקולו, ולא להתפתות אליו.

6. רשב"ם בראשית פרק לב פסוק כה

(כה) ויותר יעקב לבדו - כלומר שהעביר כל אשר לו, שלא היה עוד לעבור אלא הוא לבדו, ורצה

לעבור אחריהם, כי לברוח דרך אחרת שלא יפגשנו עשו נתכוון:
ויאבק – מלאך עמו שלא יוכל לברוח ויראה קיום [הבטחתו] של הק' שלא יזיקהו עשו:

7. The Rav: Thinking Aloud on the Parsha: Rabbi David Holzer (page 346)

The Rav explained that in the end Yaakov never divides the camp because the *mal'ach* delayed him, so he didn't have time. This is why *Va'yisa einav v'hinei Eisav* – he lifted his eyes and Eisav was upon him. The reason Hashem sent the *mal'ach* was because it wasn't proper what Yaakov planned to do – *al pi din* it is not right to sacrifice one *machaneh* so the other may live.

8. בראשית פרק לא

(כ) וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבֶן הָאֲרָמִי עַל־בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בָרַח הוּא:

And Jacob concealed from Laban the Aramean by not telling him that he was fleeing.

9. בראשית פרק כה

(כז) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיהִי עֵשָׂו אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהֳלִים:

And the youths grew up, and Esau was a man who understood hunting, a man of the field, whereas Jacob was an innocent man, dwelling in tents.

10. רש"י זרעית פרשת תולדות פרק כה פסוק כז

תם – אינו זקי בכל חלה, חלה כלבו כן פיו. מי שאינו חריף לרמות קרוי תם:

He was not an expert in all these [matters]. Like his heart, so was his mouth. A person who is not astute at deceiving is called תם, innocent.

11. משנה מסכת אבות פרק ד משנה א

בן זומא אומר ... איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר (משלי טו /טז/) טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר

12. תוספות יום טוב מסכת אבות פרק ד משנה א

הכובש את יצרו – יצר הרע נקרא יצר סתם לפי שקדם ושליט בגוף הוא לבדו.

13. תוספות יום טוב מסכת אבות פרק ד משנה א

ועוד פירש שהוא יצרו המיוחד לו ונתעצם בו

14. בראשית פרק לב פסוק לא

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנְצַל נַפְשִׁי:

And Jacob named the place Peniel, for [he said,] "I saw an angel face to face, and my soul was saved."

15. בראשית פרק לב

לֵב וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלַע עַל־יָרְכוּ: לֵג עַל־כֶּן לֹא־יֵאָכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנֶּשֶׂה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנֶּשֶׂה:

32. *And the sun rose for him when he passed Peniel, and he was limping on his thigh. 33. Therefore, the children of Israel may not eat the displaced tendon, which is on the socket of the hip, until this day, for he touched the socket of Jacob's hip, in the hip sinew.*